

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

8 november 2002

VERSLAG

– van het Rekenhof –

**van het onderzoek van de ontwerpen van decreet
houdende de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003**

REKENHOF

Verslag van het onderzoek van de ontwerpen van decreet houdende de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003

*Verslag van het Rekenhof aan het
Vlaams Parlement*

Dit verslag is door de Nederlandse kamer van het Rekenhof
vastgesteld in haar zitting van 8 november 2002

INHOUDSTAFEL

0. Inleiding	4
I. Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003.....	7
I.1. Tabel	7
II. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003	9
II.1. Corpus van het ontwerp	9
II.2. Krediettabel	14
II.3. Begrotingen van de diensten met afzonderlijk beheer (DAB) ...	18
II.4. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)	20
III. Toelichtingen.....	23
III.1. Algemeen	23
III.2. Algemene uitgavenbegroting.....	24
III.3. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)	27
IV. Algemene toelichting	28
 BIJLAGE - FORMELE OPMERKINGEN.....	 29
1. Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003.....	29
1.1. Corpus.....	29
1.2. Tabel	29
2. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003	29
2.1. Corpus van het ontwerp	29
2.2. Krediettabel	30
2.3. ESR-Classificatie.....	31
2.3.1. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)...	31
3. Toelichtingen.....	31
3.1. Algemene uitgavenbegroting.....	31
3.2. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)	32

0. Inleiding

Diverse documenten werden niet aan het Rekenhof overgelegd:

- de meerjarenbegroting;
- het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003.

Op deze wijze heeft het Rekenhof niet ten volle zijn begrotingswerkzaamheden kunnen uitvoeren.

Algemeen

Uit de vergelijkende analyse tussen de grote uitgavenartikelen van de aangepaste begroting 2002 ten opzichte van de initiële begroting 2003, blijken volgende kredietverminderingen. Onderstaand tabel geeft aan in welke mate deze kredietverminderingen éénmalig of structureel zijn:

BA	Libellé	2002 (laatste aanpassing)	2003 (i)	Éénmalige of recurrente vermindering
Financiën				
PR 24.10 BA 51.01	Kapitaalinbreng NV Staal Vlaanderen	16.733.000	0	Eénmalig, mogelijk recurrent. De kapitaalinbreng is afhankelijk van de liquiditeitspositie van Staal Vlaanderen en de keuze om in de eventueel benodigde liquiditeiten met eigen vermogen dan wel met vreemd vermogen te voorzien. Noot: begrotingstechnisch is een kapitaalverhoging in Staal Vlaanderen een uitgave, vanuit economisch standpunt is een inbreng echter neutraal doordat de waarde van Staal Vlaanderen (onrechtstreeks voor 100% in handen van het Vlaams Gewest) met eenzelfde bedrag toeneemt.
PR 24.40 BA 21.01	Rente leningen	116.160.000	102.357.000	Recurrent
PR 24.40 BA 21.06	Rentelast consortiumkrediet	5.047.000	0	Eénmalig
PR 24.40 BA 41.02	Dotatie goed financieel beheer	7.610.000	775.000	Mogelijk recurrent
Provisie				
PR 24.60 BA 11.01	Provisie index	70.882.000 (oorspronkelijk 118.000.000)	20.000.000 (+ overdracht van 2002 (max. 70.882.000))	Overschrijving saldo 2002 naar 2003 (cfr. artikel 11, §2, uitgavenbegroting 2002). Hoogstens kan worden gesproken van een eenmalige vermindering, die evenwel volledig afhangt van de evolutie van de gezondheidsindex en dus van de inflatie en

BA	Libellé	2002 (laatste aanpassing)	2003 (i)	Éénmalige of recurrente ver- mindering
				daarom niet volledig beheers- baar is.
Lokale overheden				
PR 53.10 BA 63.01	Betaling geprefi- nancierde trek- kingsrechten	105.320.000 (begrotings- controle 2002 145.000.000)	45.000.000	Niet éénmalig en niet recurrent, maar uitdovend
Monumenten en huisvesting				
PR 62.40 BA 53.05	Renovatiepremies	26.861.000	0	Het stelsel van renovatiepre- mies is definitief afgeschaft
Wegen				
PR 69.90 BA 61.03	Dotatie aan VIF	518.834.000	475.354.000	Eénmalige vermindering van de dotatie aan de DAB VIF. De investeringskredieten van de DAB kunnen eventueel bij de begrotingscontrole worden aangevuld met gelden uit het FFEU

Voor het bereiken van de doelstelling "halvering schuld in de periode 1999-2004", volstaat het bereiken van de HRF-norm niet om de 50% vermindering van de schuld tegen 2004 te halen. De Vlaamse overheid dient een bijkomend overschot in haar begroting te realiseren. De SERV verwijst naar de doelstelling de schuld tegen eind 2004 te verminderen tot 2.776,46 miljoen euro. Uitgaande van de situatie eind 2001 zou de schuld met 1.774,35 miljoen euro dienen te verminderen. De administratie bevestigde dat de totale schuld eind 2003 3.385 miljoen euro zou bedragen indien de normale aflossingen worden gehonoreerd. Er is dan nog 608,6 miljoen euro tekort dat nog zou dienen te worden gereduceerd in 2004.

Volgens de administratie zou ten opzichte van 2001 de schuld eind 2002 met 665,8 miljoen euro afnemen. Eind 2003 zou de afname 500 miljoen euro belopen. Dit wil zeggen dat in 2002-2003 de schuld met gemiddeld 582,9 miljoen euro zou worden verminderd. Indien dit wordt doorgetrokken naar 2004 wetende dat er dan waarschijnlijk volgens de SERV wel een begrotingsoverschot zal zijn van 38,47 miljoen euro, is men niet ver van de doelstelling verwijderd.

Het halen van deze doelstelling zal onder meer afhangen van volgende elementen:

- bij de berekening van de HRF-norm wordt rekening gehouden met 1% onderbenutting, wat voorgaande jaren niet het geval was (= 172 miljoen euro);
- er zijn diverse éénmalige kredietverminderingen (zie bovenstaand tabel);
- onzekere realisatie ontvangsten cfr. verkoop van Rijksadministratief Centrum gebouw;

- d) sommige éénmalige verminderingen van dotaties tijdens de begrotingscontrole 2002 worden bestendigd in 2003; het is onduidelijk of deze dotaties op dit niveau kunnen worden behouden;
- dotatie VIF (tijdens begrotingscontrole 2002 vermindert van 543 miljoen euro naar 523 miljoen euro);
 - dotatie VIPA (tijdens begrotingscontrole 2002 verminderd van 145 miljoen naar 94 miljoen euro). Bijkomend dient het VIPA 10 miljoen euro terug te betalen op basis van de 3de aanpassing van de begroting 2002, zodat VIPA in 2002 uiteindelijk over een dotatie van 84 miljoen euro beschikt;
 - dotatie aan het Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (tijdens de laatste begrotingscontrole 2002 gereduceerd van 182 miljoen euro (tweede aanpassing 2002) naar 170 miljoen euro);
- e) onzekere conjunctuurvooruitzichten voor 2002-2003;
- f) onzekere uitkomst van de hangende discussies met de federale overheid: BTW problematiek van Aquafin, herziening van de BNI-parameters door het Instituut voor de Nationale Rekeningen.

I. Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003

I.1. Tabel

OA 24, PR 10 Algemene financiële logistiek

Artikel 76.01 Opbrengst uit de verkoop van onroerende goederen - 29.747 in duizenden euro - algemene ontvangsten

De verantwoording stelt dat deze middelen worden gegenereerd door een nieuwe dynamiek in de geplande verkoop van onroerende goederen in het algemeen en naar aanleiding van de verkoop van het Rijksadministratief Centrum (RAC)-gebouw in Brussel, waarvan de Vlaamse Gemeenschap mede-eigenaar is.

Artikel 17 van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003 bepaalt dat het aandeel van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest in de verkoopopbrengst van het RAC-gebouw te Brussel integraal toekomt aan de algemene middelen van de Vlaamse Gemeenschap.

De verantwoording bij artikel 76.01 maakt evenwel geen afzonderlijke melding van het geraamd verkoopbedrag van het RAC en de basis van berekening ervan. De toelichting bij bovenvermeld artikel 17 stelt onder meer dat de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaams Gewest een deel van de verkoopopbrengst zal ontvangen, conform de verdeling die in het Overlegcomité werd overeengekomen. Over deze verdeelsleutel zijn de betrokken partijen het tot nu toe niet eens. Daar bij gebrek aan een akkoord van de betrokken overheden het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de overdracht van het RAC⁽¹⁾ nooit is gepubliceerd en derhalve niet bestaat, is het RAC de facto nog steeds eigendom van de federale overheid.

Bij nota omtrent het RAC aan de Vlaamse regering van 6 augustus 1999 stelde de toenmalige Vlaamse Minister van Begroting, Financiën en Volksgezondheid dat het gebouw niet meer beantwoordt aan de huidige voorschriften inzake brandveiligheid, elektrische installaties en de comfortnoden van vandaag. Bovendien is de renovatiekost ervan hoog.

Er bestaat geen zekerheid dat de Vlaamse Gemeenschap het aandeel van de geplande verkoopopbrengst van het RAC in het begrotingsjaar 2003 zal kunnen ontvangen, daar:

¹ Ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van de overdracht van het Rijksadministratief Centrum.

- het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de overdracht van het RAC nooit is gepubliceerd;
- geen akkoord bestaat nopens de verdeelsleutel van de verkoopopbrengst van het gebouw tussen de verschillende partijen;
- de renovatiekost van het RAC hoog is, gelet op de toestand waarin het zich bevindt en onzekerheid bestaat over de stedenbouwkundige regels die op het gebouw van toepassing zouden zijn.

OA 61, PR 50 Waterbeheer**Artikel 06.19 Inkomsten in het kader van grondwaterreiniging - (Schadefonds, decreet 24 januari 1984, gewijzigd bij decreet 12 december 1990) - 425 in duizenden euro - toegewezen ontvangsten**

Dit artikel omvat inkomsten in het kader van de *grondwaterreiniging*, terwijl volgens artikel 20, §1, van het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, zoals gewijzigd, inzonderheid bij decreet van 12 december 1990, het gaat over *grondwaterwinning*.

De bijhorende tabel vermeldt 425.000 euro nieuwe ontvangsten maar geen uitgaven. De verantwoording stelt hierover dat de nodige initiatieven zullen worden genomen teneinde de terugwinning van de kosten in 2003 mogelijk te maken. Het is derhalve de bedoeling het “Schadefonds grondwaterwinning” volgend jaar effectief op te starten. Dit fonds dient dan ook uitgaven naast inkomsten op te nemen.

II. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003

II.1. Corpus van het ontwerp

Ontbrekende bepaling met betrekking tot de operationele normen voor het kas-, schuld- en waarborgbeheer

Krachtens artikel 5 van het decreet van 17 december 1997 houdende bepaling inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap dienen jaarlijks in het begrotingsdecreet operationele normen te worden gedefinieerd waarbinnen dit beheer kan gebeuren. Tot hier toe ondergingen deze normen weinig inhoudelijke wijzigingen. Nochtans dienden krachtens een aanbeveling in de resolutie⁽²⁾ van het Vlaams Parlement van 23 mei 2001⁽³⁾, aangenomen op basis van een auditverslag van het Rekenhof⁽⁴⁾, de jaarlijks in de begroting ingeschreven normen te worden geactualiseerd door een instantie, onafhankelijk van het uitvoeringsorgaan dat verantwoordelijk is voor het dagelijkse kas-, schuld- en waarborgbeheer en dit tegen de initiële begroting 2002.

Tot dusver gekend werd nog geen onafhankelijke instantie⁽⁵⁾ voor deze taak aangeduid waardoor de uitvoering van de aanbeveling van het Vlaams Parlement achterwege is gebleven. De bestaande normen, die al geruime tijd weinig operationeel zijn gebleken, werden nu niet meer in de begroting opgenomen ondanks de decretale verplichting daartoe. Als tussenoplossing zou kunnen worden overwogen in deze begroting licht gewijzigde normen van 2002 over te nemen waarna uiterlijk bij de eerste begrotingsaanpassing 2003 een grondige herziening wordt uitgevoerd.

Ontbrekende machtigingen voor debetstanden

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat er op 31 december 2001 een aantal orderekeningen bestonden met een debetstand waarvoor in de uitgavenbegroting 2001 geen machtiging kon worden teruggevonden:

² Vlaams Parlement, Stuk 618 (2000-2001) - Nr. 2, 20 april 2001, p. 3.

³ Handelingen Vlaams Parlement, Nr. 49, 23 mei 2001, p. 19.

⁴ Verslag over de evaluatie van het decreet van 17 december 1997 houdende bepaling inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap, Vlaams Parlement, Stuk 37-D (1999-2000) - Nr.1, 8 augustus 2000.

⁵ Krachtens een ministerieel besluit van 2 april 2001 houdende bepalingen inzake bevoegdheden en delegaties inzake kas- en schuldbeheer van de Vlaamse Gemeenschap is wel een Strategisch Comité in het leven geroepen. Gezien het merendeel van de leden evenwel behoort tot het dagelijkse bestuur kan aan de voorwaarde van onafhankelijkheid moeilijk worden voldaan. Het Comité is sinds de inwerkingtredingsdatum van het besluit nog niet bij elkaar geroepen.

- orderekening 82.01 van programma 99.10 (Dummy artikel wedden ambtenaren - 130.615 BEF);
- orderekening 83.20 van programma 24.10 (Leegstand woningen - 2.259.503 BEF);
- orderekening 83.29 van programma 54.10 (EG-middelen betreffende verordening 3699/93 - 34.417.233 BEF).

Voor zover deze rekeningen ook nog in 2003 debetstanden genereren, dienen in deze begroting tevens de nodige machtigingen te worden verleend met vermelding van de financiële rekening, de orde- of thesaurierekening en eventueel een limietbedrag voor de debetstand. Bovendien dient te worden aangegeven hoe en wanneer deze rekeningen zullen worden aangezuiverd.

Artikel 8

Artikel 8, eerste lid, herneemt het bedrag van 1.000.000 euro als plafond voor de geldvoorschotten van rekenplichtigen. Dit bedrag werd ingevoerd met artikel 7 van het decreet van 5 juli 2002 houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2002. Toen werd het plafond tijdelijk opgetrokken van 625.000 euro naar 1.000.000 euro. Als verantwoording voor deze tijdelijke afwijking werden de moeilijkheden vermeld die het departement had om tijdig rekeningen in te dienen bij het Rekenhof. De minister beloofde dat de noodzakelijkheid en de wenselijkheid van deze verruiming zou worden geëvalueerd in de loop van 2002.

In de verantwoording bij artikel 8 is hiervan niets terug te vinden; integendeel het nieuw plafond van 1.000.000 euro wordt voorgesteld als algemene regel. De regel, vervat in artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, bepaalt dat het plafond 5.000 euro bedraagt. Het vroegere plafond van 650.000 euro is nochtans ruim genoeg voor het grootste deel van de geldvoorschottenrekenplichtigen. Het inschrijven van een te hoog plafond is niet zonder risico's voor de beveiliging van de voorgesloten gelden.

Artikelen 8 en 9 (geldvoorschotten)

Daar werken met geldvoorschotten een uitzondering op de algemene regel betreft, heeft de Vlaamse regering zich er toe verbonden⁶) de artikelen 8 en 9 (geldvoorschotten) grondig uit te zuiveren. Niettegenstaande die belofte is er een gestage toename van de uitzonderingen. In de begroting 2003 zijn er reeds 36 voorzien, met andere woorden de uitzondering is bijna de regel geworden.

⁶ Vlaams parlement, Stuk 15 (2000-2001) - Nr. 7 van 8 december 2000, p. 51.

Artikel 11, §1 en 2

In de laatste zin van paragraaf 1 wordt gesteld dat de overgedragen kredieten zich gedurende het betrokken begrotingsjaar gedragen als gesplitste kredieten. Die bepaling kan de indruk wekken dat de aard van deze kredieten wordt veranderd (van niet-gesplitste kredieten naar gesplitste kredieten). Dit is evenwel niet het geval.

Indien men de tekst van deze bepaling doortrekt, dan dienen de overgedragen kredieten te worden samengevoegd met de “nieuwe” kredieten voor het begrotingsjaar 2003. Wat de regels voor annulatie van deze “nieuwe” kredieten betreft (voor de basisallocaties 11.08 van programma 99.10 en 33.16 van programma 45.50 is het duidelijk dat het gaat om niet-gesplitste kredieten), zouden er dan andere regels moeten gelden dan voor de overgedragen kredieten (te behandelen als gesplitste kredieten), die evenwel met de “nieuwe” kredieten moeten worden samengevoegd. Het is aangewezen deze laatste zin te schrappen.

Een analoge opmerking kan worden gemaakt ten aanzien van de derde paragraaf. De basisallocatie 74.82 (Verwerving van cultureel erfgoed (pro memorie) van programma 45.30 (Beeldende kunst en media) bevat overigens geen kredieten.

Artikel 14

De basisallocatie 01.91 (Verwerving, bouw, beheer, onderhoud en instandhouding van gebouwen en aanhorigheden met inbegrip van de gebouwen voor publiekrechtelijke instellingen, universiteiten en diensten met afzonderlijk beheer) van programma 24.10 (Algemene financiële logistiek) draagt geen code voor een subsidie. In het kader van de specialiteit verdient het aanbeveling deze onverdeelde basisallocatie uit te splitsen.

Volgende basisallocaties zijn te schrappen omwille van de vermelde decretale grondslag:

- OA 61, PR 40 Landbeheer, BA 63.22 Subsidies aan gemeenten voor de uitvoering van kleinschalige erosiebestrijdingmaatregelen - 1.896 in duizenden euro GVK en 1.025 in duizenden euro GOK.

Het decreet van 22 december 2000 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2001 en het besluit van de Vlaamse regering van 7 december 2001 houdende de subsidiëring van de kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen die door de gemeenten worden uitgevoerd.

- OA 45, PR 30 Beeldende kunst en musea, BA 33.01 Subsidies aan musea en ten gunste van musea - 7.274 in duizenden euro NGK

Het decreet van 20 december 1996 tot erkenning en subsidiëring van de musea.

Artikel 59

Het is aangewezen de instemming van de minister van begroting voor deze herverdelingen, die toch een vorm van waarborg is, te behouden.

In de eerste zin van het tweede lid is het aangewezen te spreken van “de bevoegdheid” tot herverdeling.

Artikelen 60

Dit artikel bepaalt dat het provisioneel krediet ingeschreven onder basisallocatie 01.02 van programma 24.20 (uit de krediettabel blijkt dat het gaat om een conjunctuurreserve) volgens de behoeften mag worden verdeeld over de passende basisallocaties van de uitgavenbegroting door middel van een besluit van de Vlaamse regering. In de krediettabel belooft bovenvermelde basisallocatie 34.700 in duizenden euro.

De toelichting bij de bovenvermelde basisallocatie bepaalt dat de Vlaamse regering haar begroting opstelt alsof de groeiraming slechts 2% belooft. Enkel indien de groei hoger is dan 2%, kan zij dit provisioneel krediet geheel (indien de groei minstens 2,4% bereikt) of gedeeltelijk verdelen over uitgavenkredieten en bijgevolg bestemmen voor uitgaven. Bovenvermeld artikel 60 vermeldt evenwel niet de voorwaarde van bepaald groeibereik bij gehele verdeling en bij een gedeeltelijke herverdeling. Een aanpassing van artikel 60 van het uitgavendecreet is derhalve noodzakelijk.

De vraag stelt zich of dit artikel in 2003 operationeel kan zijn gelet op het feit dat de groeicijfers 2003 pas definitief kunnen worden vastgesteld in 2004.

Artikel 65 (nieuw) en 68

Deze artikelen bieden de Vlaamse regering of de betrokken minister de mogelijkheid het provisioneel krediet, ingeschreven onder respectievelijk PR 24.60, BA 00.23 - Provisioneel krediet voor uitgaven te financieren door middel van de netto opbrengst van de winst van de Nationale Loterij (artikel 62 bis van de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989, zoals ingevoegd via de bijzondere wet van 13 juli 2001) en PR 40.10, BA 01.01 - Provisioneel krediet ter financiering van uitgaven gefinancierd met de netto opbrengst van de winst van de Nationale Loterij (pro memorie)⁽⁷⁾, volgens de behoeften te verdelen over de passende, bestaande of eventueel nog nieuw in te schrijven, basisallocaties van de begroting.

⁷ In de krediettabel van het ontwerp van algemene uitgavenbegroting zijn onder deze basisallocaties nog geen kredieten ingeschreven; hiervoor moet worden gewacht op het winstverdelingsplan 2003 van de Nationale Loterij.

De aanwending van provisionele kredieten betekent een aantasting van de begrotingsautoriteit van het Vlaams Parlement en een inbreuk op het principe van de begrotingsspecialiteit. Het is aangewezen op het moment dat de middelen afkomstig van de Nationale Loterij gekend zijn de betrokken kredieten rechtstreeks in te schrijven op de daartoe gecreëerde basisallocaties (eventueel onder de vorm van variabele kredieten)⁸. Bovendien vraagt het Rekenhof zich af op basis van welke criteria deze middelen zullen worden verdeeld.

Specifiek voor de sector cultuur wordt door deze bepaling de vereisten van artikel 10 van het cultuurpact en van artikel 12, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit volledig uitgehold.

In de mate dat de verdeling van het provisioneel krediet gebeurt over basisallocaties waarop culturele, niet-gereguleerde, toelagen worden verstrekt, verliest de goedkeuring door het Vlaams Parlement van de grensbedragen, opgenomen in artikel 14 van het onderhavig ontwerpdecreet, elke zin.

In de mate dat de verdeling van het provisioneel krediet gebeurt over basisallocaties waarop culturele, geregleerde toelagen worden verstrekt en deze verdelingen aanleiding geven tot supplementaire toelagen die niet voortvloeien uit een geëigende decretale regeling, worden nieuwe facultatieve subsidies gecreëerd, die door het Vlaams Parlement, zowel qua aard als qua bedrag, uitdrukkelijk en specifiek dienen te worden goedgekeurd.

Artikel 67

De basisallocatie 40.03 van programma 34.10 en de basisallocatie 44.11 van programma 35.20 ontbreken in de krediettabel.

Basisallocatie 40.03 van programma 34.10 (Deeltijds kunstonderwijs) bestaat niet.

Artikel 71

Het verdient aanbeveling, naar analogie met andere decreetartikelen, duidelijk te stellen waarvoor dit provisioneel krediet mag worden aangewend.

Artikel 78

Het saldo van de lening van de Vlaamse Milieumaatschappij bij de ex-ASLK aangegaan voor de terugbetaling aan de gemeenten en intercommunales van kosten van het verleden bedraagt op 1 januari 2003 niet 16.337.424,26 euro, maar 15.010.993,78 euro.

⁸ Zie Verslag van het Rekenhof bij het tweede aanpassingsblad van de midelenbegroting en het derde aanpassingsblad van de uitgavenbegroting 2002, punt I.1, opmerking bij het ontvangstenartikel PR 82.20, BA 49.22.

II.2. Krediettabel

Algemeen

In strijd met de door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap opgemaakte "Instructies voor de opmaak van de begroting 2003" zijn er nog talrijke subsidie-allocaties waarbij het subsidiekenmerk niet blijkt uit de omschrijving.

OA 24, PR 40 Rechtstreekse schuld BA 21.06 Rentelast Consortiumkrediet (pro memorie)

Het principe van de brutobegroting verbiedt compensatie tussen uitgaven en ontvangsten. Daarom dient de transactie, waarbij de NV Gimvindus de rentelasten van het Vlaams Gewest draagt in ruil voor een schuldvermindering, zowel in de uitgavenbegroting als in de middelenbegroting te worden opgenomen voor eenzelfde bedrag. Aldus dienen de uitgaven de rentebetaling aan het consortium van banken in hoofde van het Vlaams Gewest en de ontvangsten de gedeeltelijke terugbetaling van de achtergestelde lening door de NV Gimvindus te vermelden.

OA 24, PR 40 Rechtstreekse schuld BA 41.02 Dotatie naar aanleiding van het goed financieel beheer van de Vlaamse openbare instellingen - 775 in duizenden euro NGK

Het ingeschreven bedrag is, bij ongewijzigde toepassing van de huidige berekeningswijze zoals opgenomen in het besluit van de Vlaamse regering van 22 september 1993 houdende de modaliteiten tot invoering van het centraal thesauriebeheer door de Vlaamse openbare instellingen en gewijzigd door de besluiten van de Vlaamse regering van 19 december 1998 en van 6 juli 1999, wellicht onvoldoende. Initieel werd immers door de bevoegde dienst van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een bedrag van 8.145 in duizenden euro voorgesteld. Teneinde een krediettekort te vermijden dringt een kredietverhoging of een aanpassing van de reglementering zich op.

OA 33, PR 10 Hogescholenonderwijs BA 40.05 Aanvullende middelen voor de omvorming van de hogeschoolopleidingen naar de bachelor-masterstructuur - 2.191 in duizenden euro NGK

Artikel 126 van het ontwerp van structuurdecreet voorziet de invoering van een artikel 183bis voor de omvorming van de hogeschoolopleidingen naar de bachelor-master structuur met een geëigende financiering in de vorm van aanvullende middelen voor de hogescholen, die bestaan uit:

1. de bedragen die vrijkomen door de daling van het globale bedrag van de voorafnames ten opzichte van het referentiejaar 2002. Deze bedragen worden in de maand december van het desbetreffende begrotingsjaar in mindering gebracht op de werkingsmiddelen en in betaling gesteld in de maand januari van het volgende begrotingsjaar;

2. verhoogd met het volgend bedrag uitgedrukt in duizenden euro: in 2003: 1.909.

Onderhavige basisallocatie 40.05 voorziet een krediet van 2.191.000 euro. Uit de toelichting blijkt dat de nieuwe middelen ten bedrage van 1.909.000 euro worden verhoogd met 281.739 euro uit de enveloppe.

De manier waarop de financieringstechniek wordt gerealiseerd in de kredieten van het begrotingsprogramma van de hogescholen houdt risico's in op het vlak van de kredietbewaking.

De HOBUE-nveloppe is namelijk nog niet verminderd met het geraamde bedrag van 281.739 euro dat voor de BAMA-omvorming beschikbaar zou zijn. Anderzijds is dat bedrag reeds toegevoegd aan het krediet van de onderhavige basisallocatie.

In principe kunnen beide kredieten, zoals opgenomen in de uitgavenbegroting, volledig worden aangewend, wat niet de bedoeling is van de decreetgever.

Verder komen de voorziene kredieten niet overeen met de financieringswijze en het betalingsmoment. Aangezien de bedragen in de maand december van het desbetreffende begrotingsjaar in mindering worden gebracht op de werkingsmiddelen van de hogescholen en maar in betaling worden gesteld in de maand januari van het volgende begrotingsjaar.

OA 39, PR 20 Coördinatie beleid- en gegevensbeheer
BA 12.22 ICT-coördinatoren - 18.848 in duizenden euro NGK

Onderhavige middelen betreffen steun ten gunste van het onderwijsveld voor de werking en lonen van de ICT-coördinatoren van zowel het gefinancierd als het gesubsidieerd onderwijs. Die heterogene groep aan uitgaven wordt in de ESR-95 classificatie op verschillende basisallocaties aangerekend. Wanneer het niet mogelijk is de verdeling te maken dient het artikel als onverdeeld (code 0) te worden ingeschreven op de begroting.

Uit de omschrijving van de basisallocatie blijkt ook onvoldoende de aard van de uitgaven, aangezien er zowel werkingskosten als lonen en subsidies als eigen uitgaven worden op aangerekend.

Ter zijde wordt opgemerkt dat indien het de bedoeling is de totale kost van het initiatief van de ICT-coördinatoren in de begroting tot uiting te laten komen dit ook kan worden verwezenlijkt door op de betrokken programma's specifieke basisallocaties te voorzien.

OA 41, PR 30 Bejaardenzorg

BA 51.01 Subsidie als tegemoetkoming in de einde-opstalvergoeding bij onroerende leasingovereenkomst van private serviceflat/BEVAK - 334 in duizenden euro GVK en 37 in duizenden euro GOK

BA 63.01 Subsidie als tegemoetkoming in de einde-opstalvergoeding bij onroerende leasingovereenkomst van openbare serviceflat/BEVAK - 3.561 in duizenden euro GVK en 465 in duizenden euro GOK

Voor de subsidiëring als tegemoetkoming in de eindeopstalvergoeding bij onroerende leasingovereenkomsten van private serviceflats/BEVAK (basisallocatie 51.01) wordt een vastleggingskrediet van 334 in duizenden euro en een ordonnanceringskrediet van 37 in duizenden euro ingeschreven. De toelichting bij de algemene uitgavenbegroting geeft evenwel enkel een verantwoording voor een vastleggingskrediet van 329 in duizenden euro en een ordonnanceringskrediet van 36 in duizenden euro. De bedragen in de toelichting zijn correct. De ingeschreven kredieten dienen te worden verminderd.

Voor de subsidiëring als tegemoetkoming in de eindeopstalvergoeding bij onroerende leasingovereenkomsten van openbare serviceflats/BEVAK (basisallocatie 63.01) wordt een vastleggingskrediet van 3.561 in duizenden euro en een ordonnanceringskrediet van 465 in duizenden euro ingeschreven. De toelichting bij de algemene uitgavenbegroting geeft evenwel enkel een verantwoording voor een vastleggingskrediet van 3.515 in duizenden euro en een ordonnanceringskrediet 459 in duizenden euro. De bedragen in de toelichting zijn correct. De ingeschreven kredieten dienen te worden verminderd.

OA 52, PR 40 Werkgelegenheid

BA 33.11 Subsidie aan het ESF-agentschap voor de betaling van subsidies voor permanente vorming en opleiding binnen de bedrijven - 5.000 in duizenden euro GOK

Conform het ministerieel besluit van 6 december 2001 houdende toekenning van een subsidie aan de VZW ESF-agentschap voor de betaling van subsidies voor permanente vorming en opleiding binnen bedrijven werd in 2001 11.254.366,02 euro vastgelegd. Het besluit voorzag betaling in drie schijven. Een eerste voorschot van 3.450.677,86 euro zou worden betaald onmiddellijk na ondertekening en vastlegging van het besluit. De betaling van het tweede voorschot ad 6.000.000 euro zou normaliter in 2002 geschieden. Het saldo van 1.803.688,16 euro zou in de loop van 2003 worden uitbetaald.

De eerste schijf werd buiten de verwachting in 2002 uitbetaald en niet in 2001. In de begroting 2002 werd dan ook slechts een bedrag van 3.450.677,86 euro als GOK ingeschreven. Er werd geen rekening gehouden met een mogelijke betaling van het tweede voorschot in 2002, zoals voorzien in het ministerieel besluit.

In de begroting 2003 wordt momenteel 5.000.000 euro voorzien. Dit bedrag stemt echter niet overeen met het nog te betalen tweede voorschot ad 6.000.000 euro en eventueel saldo van 1.803.688,16 euro.

OA 53, PR 10 Lokale en regionale besturen

BA 63.01 Betaling geprefinancierde trekkingsrechten - 45.000 in duizenden euro NGK

Vanaf 1 januari 2003 wordt het Investeringsfonds opgeheven ingevolge artikel 20 van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds. Vanaf het jaar 2003 worden aldus geen trekkingsrechten meer toegekend in het kader van het Investeringsfonds. Overeenkomstig artikel 22 van voormeld decreet behouden de gemeenten tot 31 december 2005 alle rechten met betrekking tot de in het verleden toegekende trekkingsrechten. Deze trekkingsrechten waarvoor machtiging tot gebruik werd verleend kunnen tot 31 oktober 2007 worden omgezet in geldvoorschotten. Het totaal van de trekkingsrechten die nog niet werden opgenomen door de gemeenten bedraagt volgens inlichtingen ingewonnen bij de administratie op 1 januari 2002 342.900.000 euro. Er wordt verwacht dat dit jaar ongeveer 100.000.000 euro (in de begroting 2002 na de derde aanpassing bedroeg het krediet onder PR 53.10 BA 63.01 105.320.000 euro) zal worden betaald, zodat in totaal nog ongeveer 242.000.000 euro openstaat.

Het Rekenhof wenst te vernemen in welke mate het krediet ingeschreven onder bovenvermelde basisallocatie volstaat of zal volstaan teneinde de in het verleden toegekende trekkingsrechten te betalen, rekening houdende met het totaalbedrag aan trekkingsrechten die nog niet zijn uitbetaald.

OA 62, PR 40 Huisvesting

Tot en met de algemene uitgavenbegroting 2002 werd lastens programma 62.40 op basisallocatie 99.31 een gespreide machtiging opgenomen voor het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting. Dit betekent dat in de beginfase de volledige verbintenismachtiging, geraamd op ongeveer 750 miljoen euro, niet in de algemene uitgavenbegroting tot uiting kwam. Opmerkingen hierover hebben geleid tot de onorthodoxe praktijk van een gespreide machtiging over de levensduur van dit urgentieplan. Deze werkwijze wordt nu verlaten in dit ontwerp van uitgavenbegroting. De continuïteit van een gekozen werkwijze wordt hiermee verbroken. Het resterend saldo van de verbintenismachtiging blijft zo buiten de begroting.

BA 51.02 Subsidies voor saneringswerkzaamheden met toepassing van artikel 94 van de huisvestingscode (pro memorie)

BA 63.62 Investeringsuitgaven in verband met de bouw en/of verbouwing van sociale huurwoningen door gemeenten, OCMW's, de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of haar erkende maatschappijen in het kader van inbreidingsprojecten in kansarme buurten van de grote agglomeraties Antwerpen en Gent (pro memorie)

BA 63.63 Investeringsuitgaven in verband met de bouw en/of verbouwing van sociale huurwoningen door gemeenten, OCMW's, de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of haar erkende maatschappijen in het kader van inbreidingsprojecten in kansarme buurten van de grote agglomeraties Antwerpen en Gent (pro memorie).

Volgens "Orafin", het financieel systeem van de Vlaamse Gemeenschap, bedroeg het vastleggingsencours op het einde van oktober 2002 van de basisallocaties 51.02, 63.62 en 63.63 van het programma 62.40 respectievelijk 529.921,43, 2.598.901,95 en 6.060.925,90 euro, wat een totaal geeft van 9.189.749,28 euro.

De in de toelichting van 2003 naar voren gebrachte veronderstelling dat einde 2002 geen encours meer zou zijn op bovenvermelde basisallocaties kan niet correct zijn; de nodige ordonnanceringskredieten op voormelde basisallocaties moeten dan ook worden voorzien om aan de toekomstige betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

**OA 71, PR 40 Strategisch en beleidsgericht onderzoek
BA 12.28 Generisch Basisonderzoek Universiteiten (IWT-Vlaanderen) - 7.326 in duizenden euro GOK
BA 12.30 Generisch Basisonderzoek - 16.840 in duizenden euro GVK**

Het Rekenhof verwijst naar zijn opmerkingen gemaakt bij de begroting 2002⁹) en de IWT-rekening 2000 betreffende de aan te passen codering (code 4 in plaats van code 1) en de noodzaak van dotatiebesluiten (wegens de vermenging van kredieten voor het IWT-Vlaanderen en kredieten nodig voor de verdere betaling van het project "Corpus gesproken Nederlands").

Aangezien via deze artikels facultatieve subsidies worden uitbetaald, dienen deze basisallocaties te worden opgenomen in artikel 14 van het uitgavendecreet.

Het IWT-Vlaanderen staat in voor de toekenning en uitbetaling van deze middelen. Uit de tekstomschrijving van de basisallocatie 12.30 dient te blijken dat dit een dotatie aan het IWT-Vlaanderen is.

II.3. Begrotingen van de diensten met afzonderlijk beheer (DAB)

Algemeen

Net als in 2002 komen ook in deze begroting decretale bepalingen voor (artikelen 109, 111 en 112) die toelaten meer vast te leggen dan er aan ontvangsten worden geboekt. Het Rekenhof herinnert aan zijn standpunt

⁹ Vlaams Parlement, Stuk 16 (2001-2002) - Nr. 1, p. 14.

dat artikel 140, 3°, van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit zo moet worden geïnterpreteerd dat de uitgaven (inclusief de vastleggingen) een dubbel plafond hebben, zijnde, enerzijds, de ingeschreven limitatieve kredieten en, anderzijds, de gerealiseerde ontvangsten.

In het geval een DAB meer wil vastleggen dan het ontvangt dan dient hiervoor een afwijking op voormeld artikel 140 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit te worden ingeschreven in de desbetreffende decretale begrotingsbepaling.

Daarnaast is het ook aangewezen voor elke DAB een vastleggingsmachtiging in te schrijven als plafonnering van de toekomstige budgettaire tussenkomst van de Vlaamse Gemeenschap.

DAB Loodswezen

Basisallocatie 81.01 van programma 64.50 (Zeewezen) van de algemene uitgavenbegroting 2003 voorziet in een terugvorderbaar renteloos voorschot van 6.000.000 euro aan deze DAB. De middelenbegroting bepaalt op programma 64.50, artikel 46.30 hetzelfde bedrag als ontvangsten uit de DAB Loodswezen voor de terugbetaling van kosten voor beloodsing per schip op zee. De begroting van de DAB maakt echter noch aan de ontvangstenzijde noch aan de uitgavenzijde melding van deze bedragen.

Minafonds

De begrotingsartikelen 361B4100 en 361B6102 voorzien respectievelijk 212.530 en 138.498 in duizenden euro gesplitste vastleggings- en ordonnanceringskredieten. Nochtans werd in het budgetoverleg van 10 juli 2002 tussen het Vlaams Gewest en de NV Aquafin bij consensus beslist dat, conform artikel 5bis, 2, van de beheersovereenkomst van 10 november 1993 tussen dit gewest en de bovenvermelde vennootschap, respectievelijk 227.850 en 163.680 in duizenden euro kredieten dienen te worden ingeschreven. Mits aanpassing van de beheersovereenkomst (na onderzoek van optimalisaties) kunnen deze kredieten eventueel met respectievelijk 13.461 en 23.324 in duizenden euro worden verminderd.

De berekening van het budget gebeurt alsof het Vlaams Gewest thans slechts 6% BTW betaalt op de facturen van de NV Aquafin, terwijl momenteel wordt gefactureerd aan 21% BTW. Daarom zouden de ingeschreven kredieten respectievelijk 260.093 (214.953 + 21% BTW) en 186.842 (154.415 + 21% BTW) in duizenden euro dienen te bedragen. De toepassing van de thans gehanteerde BTW wordt gedebudgetteerd en geprefinancierd door de NV Aquafin.

II.4. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)

Algemeen

De begroting van de Dienst Kijk- en Luistergeld in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is niet als bijlage toegevoegd.

Inkomsten uit de middelen van de Nationale Loterij

In de middelenbegroting en in de algemene uitgavenbegroting 2003 worden de inkomsten vanwege de Nationale Loterij en de besteding ervan alleen pro memorie vermeld. Een aantal VOI's hebben bij de opmaak van hun eigen begroting wel reeds rekening gehouden met de (verwachte) inkomsten uit de middelen van de Nationale Loterij. Het is aangewezen hiermee te wachten tot na de goedkeuring door de federale regering van het voorlopig winstverdelingsplan van het jaar 2003 van de Nationale Loterij.

Vlaamse Vervoermaatschappij (VVM)

De geraamde ontvangsten in de begroting 2003 van de VVM stemmen niet volledig overeen met de transferten, die in de algemene uitgavenbegroting van het Vlaams Gewest zijn voorzien. De kredieten voor onderhoud van de niet in exploitatie zijnde premetro-kokers op basisallocaties 14.01 (151.000 euro GOK) en 31.17 (150.000 euro GOK) van programma 63.20 (gemeenschappelijk vervoer) zijn niet als ontvangst in de begroting van de VVM ingeschreven.

Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eénmalige Investeringsuitgaven (FFEU)

Gelet op de aanzienlijke bedragen die via het FFEU worden vastgelegd en geordonnanceerd - en die vroeger wel waren onderworpen aan de controle van de vastleggingen - herinnert het Rekenhof aan zijn vraag⁽¹⁰⁾ om deze uitgaven te onderwerpen aan de controle van de vastleggingen via de vermelding van artikel 128 van de initiële begroting 2002 - houdende de goedkeuring van de begroting van het FFEU - in artikel 63 van dezelfde begroting - houdende de instelling van een controle van de vastleggingen op de uitgaven van een aantal VOI's.

De minister antwoordde⁽¹¹⁾ dat dit nader onderzocht zou worden bij de begrotingscontrole. Noch bij het eerste, het tweede en het derde aanpassingsblad 2002, noch bij onderhavige begrotingsontwerp heeft de minister een voorstel in die zin geformuleerd.

¹⁰ Vlaams Parlement, Stuk 16 (2001-2002) - Nr. 1, p. 18.

¹¹ Vlaams Parlement, Stuk 15 (2001-2002) - Nr. 8, p. 52.

Bovendien is de begroting niet transparant omdat de diverse begrotingsposten niet worden toegelicht.

Vlaams Brusselfonds

Dit Fonds heeft een andere begroting 2003, die afwijkt van de begroting als bijlage vermeld bij het uitgavendecreet 2003, opgesteld. Hierin is onder meer het overgedragen saldo van het voorgaand jaar (2002) opgenomen. De begroting van deze VOI dient derhalve te worden aangepast.

Vlaams Zorgfonds

In de begroting van het Vlaams Zorgfonds wordt een provisioneel krediet van 21.453.000 euro opgenomen in de uitgaven. In de toelichting is sprake van een provisionele reserve die nog geen bestemming heeft gekregen als sluitpost van de begroting. Daardoor wordt het beginsel van de specialiteit van de begroting niet geëerbiedigd.

Kind en Gezin

Kind en Gezin heeft aan de ontvangstenzijde van zijn begroting een inkomensoverdracht geraamd van 1.500 in duizenden euro inzake "Investeringsbijdragen (VIPA-investeringstoelagen)". Deze raming werd opgenomen onder ESR-code 46.1 Inkomensoverdrachten van de institutionele overheid. Wanneer Kind en Gezin een dotatie verwacht voor investeringstoelagen dan dient deze te worden beschouwd als een kapitaaloverdracht. Uit de toelichting verstrekt bij de begroting van Kind en Gezin kan bovendien op geen enkele wijze worden afgeleid waarop deze raming steunt. In de algemene uitgavenbegroting werd immers geen investeringsdotatie voor Kind en Gezin ingeschreven (programma 41.4 basisallocatie 61.01).

De vraag kan dan ook worden gesteld of deze instelling de VIPA-investeringsbijdragen aan private kinderdagverblijven ten belope van 4.837 in duizenden euro (ESR-code 52.11) - waarvoor Kind en Gezin per 31 december 2002 over een overschot aan VIPA-investeringsubsidies ten belope van 3.472 in duizenden euro zal beschikken - zal kunnen honoreren.

Fonds Culturele Infrastructuur

Het totaal van de ontvangsten in de begroting van deze instelling stemt niet overeen met de som van de bedragen vermeld bij de verschillende ontvangstenartikelen.

Voor de investeringsubsidies aan de VZW Ringtheater/Troubleyn-theater (artikel 52.10.21) en aan het Provinciaal Gallo-Romeins Museum (artikel 52.10.22) zijn enkel ordonnanceringskredieten opgenomen. In de begrotingen van vorige jaren werd voor deze uitgaven evenwel nooit een vastleggingskrediet voorzien. Het is tot slot niet duidelijk of de ESR-code voor de kredieten ingeschreven voor het Provinciaal Gallo-Romeins Museum correct is. Indien het museum geen privaatrechtelijk statuut heeft,

moet de uitgave ingedeeld worden bij ESR-code 63.11 (investeringsbijdragen aan provincies).

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling VDAB

Het beheerscomité van de VDAB heeft momenteel nog geen begroting 2003 goedgekeurd. Een ontwerpbegroting was geagendeerd voor de vergadering van 6 november 2002.

Niettemin werd toch reeds een ontwerpbegroting ingediend bij het Vlaams Parlement. Deze begroting stemt niet overeen met de begroting die aan het beheerscomité van de VDAB wordt voorgelegd.

IWT-Vlaanderen

De toelichting bij programma 71.30 Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit bevat onder andere de begroting 2003 voor het IWT-Vlaanderen. De cijfers die voor 2002 worden vermeld stemmen niet overeen met de begroting die is opgenomen in de bijlagen bij de tweede aanpassing van de begroting 2002. Hierdoor kunnen de begrotingen 2002 en 2003 niet correct met elkaar worden vergeleken.

III. Toelichtingen

III.1. Algemeen

Inzake de belasting op de inverkeerstelling wordt niet duidelijk vermeld wat de euro-4 norm inhoudt.

In de toelichting werden lichte verschillen opgemerkt tussen de gebruikte parameters in de federale begroting en in de Vlaamse begroting. Nochtans vermeldt de toelichting dat om de onderlinge vergelijkbaarheid te vergroten werd overeengekomen dat de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten bij de opmaak van hun middelenraming uitgaan van dezelfde parameters.

Voorts werden een aantal verschillen vastgesteld tussen de te transfereerbare bedragen zoals ze worden vermeld in de Vlaamse middelenbegroting en de rijksmiddelenbegroting. Een verklaring hiervoor dringt zich op.

Overdrachten 2003 (in duizenden euro)			
	MVG	FB	verschil
Gewestelijke belastingen			
Spelen en Weddenschappen	16.000	17.663	-1.663
Automatische Ontspanningstoestellen	29.013	24.320	4.693
Openingsbelasting	0	0	0
Registratierechten	1.000.658	985.492	15.166
Hypotheekrechten	134.706	82.017	52.689
Verkeersbelasting	658.758	705.121	-46.363
Belasting Inverkeersstelling	144.750	182.769	-38.019
Eurovignet	55.673	64.700	-9.027
Schenkingsrechten	31.839	42.795	-10.956
Successierechten	650.000	625.199	24.801
Registratierecht verdeling goederen	0	6.503	-6.503
Intresten en boetes		20.058	
Totaal gewestelijke belastingen	2.721.397	2.756.637	-35.240
Samengevoegde belastingen	4.473.652	4.331.833	141.819
Gedeelde belastingen	8.874.442	8.809.112	65.330
DOT. Comp K+L (art. 47bis BFW)	462.359	464.553	-2.194
Algemeen totaal	16.531.850	16.362.135	169.715

De toelichting bij de ramingen van de verkeersbelasting 2003 maakt melding van het voornemen gerichte controles tegen zwartrijders in te voeren. Gegevens over de ingezette middelen en het effect hiervan op de opbrengsten ontbreken echter.

III.2. Algemene uitgavenbegroting

OA 24, PR 20 Reservevorming voor toekomstige lasten BA 01.02 Provisioneel krediet conjunctuurreserve - 34.700 in duizenden euro NGK

Artikel 60 van het ontwerp van uitgavendecreet 2003 stelt dat het provisioneel krediet ingeschreven onder basisallocatie 01.02 van programma 24.20 volgens de behoeften mag worden verdeeld over de passende basisallocaties van de uitgavenbegroting door middel van een besluit van de Vlaamse regering.

De uitgaventabel voorziet voor bovenvermelde basisallocatie 34.700 in duizenden euro.

De toelichting stelt enkel dat de middelen - vermindering werd berekend op de gedeelde en samengevoegde belastingen, niet op de gewestbelastingen: dit zijn grotendeels vermogensbelastingen, die nagenoeg niet en/of met een belangrijke time - lag reageren op conjunctuurschommelingen.

Derhalve is het niet duidelijk op welke wijze dit bedrag concreet werd becijferd. Vermelding hierover in de toelichting dringt zich dan ook op.

OA 41, PR 90 Integrale jeugdhulpverlening

Noch een evolutie van de kredieten noch een inhoudelijke toelichting wordt verstrekt aangaande het programma 41.90 "Integrale jeugdhulpverlening".

OA 62, PR 40 Huisvesting

1. Overzicht evolutie programma 15.000 sociale huurwoningen

De eerste en voornaamste doelstelling van het huisvestingsbeleid van de Vlaamse regering blijft de realisatie van 15.000 bijkomende (sociale) huurwoningen.⁽¹²⁾

Op 30 september laatstleden was de bouw van 6.329 woningen⁽¹³⁾ goedgekeurd. Na 3 jaar is 2/5 van het streefdoel voor de huidige legislatuur bereikt.

Om de inspanningen voor het programma te verhogen heeft de Vlaamse regering twee initiatieven aangekondigd. Het Rekenhof merkt op dat zij aanleiding kunnen geven tot debudgettering. Het betreft de aanwending van het procédé van de publiek-private samenwerking (PPS) en de

¹² Persmededeling Vlaamse regering d.d. 18 oktober 2002.

¹³ Cijfers per 30 september 2002 - bron: VHM.

creatie van een rollend fonds bij de VHM met inzet van de reserves van het Vlaams Woningfonds (VWF).

2. Publiek-private samenwerking (PPS) - Garantiefonds.

Eind februari, begin maart 2002 werd de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid van het Vlaams Parlement in kennis gesteld van een studie "Evaluatie en optimalisatie van een aantal financieringsstromen in de sociale huisvestingssector" van PriceWaterhouseCoopers.⁽¹⁴⁾ Op vraag van de huisvestingsminister tekende de studie ook de mogelijkheden uit van een publiek-private samenwerking (PPS) in de sector. In de investeringsperiode (bouw van sociale huurwoningen) financiert PPS zichzelf op de markt. De noodzakelijke tussenkomst vanwege de Vlaamse overheid, in het bijzonder het verschil tussen sociale huur en markthuur, komt in de daaropvolgende jaren via het zogenaamde. "Garantiefonds".

Het Garantiefonds financiert zijn uitgaven door middel van een dotatie vanwege de Vlaamse Gemeenschap, zo blijkt uit de ontwerpbegroting van dat fonds. Voor 2003 zijn evenwel zowel uitgaven als ontvangsten pro memorie vermeld. Dat is normaal: eerst moeten de huurwoningen worden gebouwd, verhuring en huursubsidies komen pas in de volgende jaren. Het is echter duidelijk dat het bedrag van die huursubsidies die middels de dotatie de toekomstige begrotingen van de Vlaamse Gemeenschap zullen bezwaren afhankelijk is van de engagementen die de Vlaamse regering vanaf volgend jaar, eventueel via het Garantiefonds, zal aangaan. In de bovenvermelde persmededeling van de Vlaamse regering wordt de intentie van de huisvestingsminister verwoord om op korte termijn 1000 sociale huurwoningen via de PPS-formule te realiseren. De verbintenissen die deze doelstelling zal meebrengen en de budgettaire consequenties ervan komen echter niet in het voorgelegde begrotingsontwerp tot uiting. De vertegenwoordigers van PriceWaterhouseCoopers stelden: "De subsidie van de Vlaamse overheid zal in dit systeem in totaal 1.900.000 frank per woning bedragen. Voor 1000 sociale woningen zal een bedrag van 1,9 miljard frank nodig zijn".⁽¹⁵⁾

In dit verband wordt onder meer gewezen op de resolutie die het Vlaams Parlement heeft aangenomen betreffende de uitvoering van de Vlaamse Wooncode en waarin de Vlaamse regering wordt aanbevolen om, indien gebruik wordt gemaakt van huursubsidies als alternatief voor investeringssubsidies, zorg te besteden aan budgettaire transparantie om debudgettering te vermijden: de totale toekomstige lasten die een dergelijke alternatieve financieringsvorm voor het Vlaamse Gewest met zich meebrengen, moeten vooraf cijfermatig worden gebudgetteerd en aan het Vlaams Parlement ter goedkeuring worden voorgelegd.⁽¹⁶⁾

¹⁴ Vlaams Parlement, Stuk 1101 (2001-2002) - Nr. 1).

¹⁵ Vlaams Parlement, Stuk 1101 (2001-2002) - Nr. 1, p. 11.

¹⁶ Vlaams Parlement, Stuk 1215 (2001-2002) - Nr. 3, p. 5.

3. Inzet reserves Vlaams Woningfonds (VWF).

De Vlaamse regering wil de verkoop van sociale huurwoningen aan de zittende huurders stimuleren. Dat is een doelstelling op zich. Toch is er een belangrijke nevendoelstelling: de verkoop van huurwoningen brengt nieuwe middelen in de thesaurie van de VHM. Die middelen moeten worden geherinvesteerd in nieuwe sociale huurwoningen (rollend fonds). De kopers moeten echter over de nodige financiële middelen beschikken. Een hypothecaire lening vanwege de VHM is niet opportuun omdat dan het positieve effect voor de thesaurie van de VHM wordt tenietgedaan. Blijkens bovenvermelde persmededeling kiest de Vlaamse regering voor een tweesporenbeleid, enerzijds, via de commerciële banken, anderzijds, via het VWF. Het spoor via het VWF is reeds het meest concreet. Het VWF zou 70 miljoen euro aan onbeschikbare reserves aanwenden om kopers van sociale huurwoningen een hypothecaire lening te verschaffen. Met die middelen zouden 1000 gezinnen in staat worden gesteld hun sociale huurwoning aan te kopen.

Het Rekenhof heeft steeds een aanwending voor huisvestingsdoeleinden van de belangrijke onbeschikbare reserves van het VWF voorgestaan. Het betreft middelen die voortkomen uit het door het VWF beheerde en door het Vlaams Gewest gesubsidieerde Fonds B2. Die middelen komen het Vlaams Gewest ten goede, uiteraard rekening gehouden met het financiële evenwicht van het VWF. Dat is de strekking van het artikel 53 van de Vlaamse Wooncode.

Het Rekenhof heeft echter ook steeds gesteld dat die aanwending budgettair moet worden vertaald en aan het Vlaams Parlement moet worden voorgelegd. De mate waarin de reserves die het Vlaams Gewest te goede komen, nu worden aangewend, betekent immers een inkrimping van de beschikbare middelen voor volgende jaren en/of legislaturen. Het Rekenhof ziet in dit verband de mogelijkheid de verbintenissenmachtiging met betrekking tot het VWF los te koppelen van de waarborgverlening en leningsmachtiging. Het verschil tussen beide zou dan het met de reserve te financieren gedeelte van de verbintenissen, in casu de hypothecaire leningen aan kopers van sociale huurwoningen, vertegenwoordigen.⁽¹⁷⁾

Het Rekenhof stelt echter vast dat artikel 16 van het ontwerp van algemene uitgavenbegroting, zoals vorige jaren, de verbintenissenmachtiging met betrekking tot het VWF gelijkstelt aan de leningsmachtiging. Daaruit volgt dat de verbintenissenmachtiging geen rekening houdt met de inzet van de onbeschikbare reserves van het Fonds B2 en dus voor 70 miljoen euro is onderschat. Of, indien de verbintenissenmachtiging de hypothecaire leningen aan kopers van sociale huurwoningen wél zou omvatten, dan is de leningsmachtiging voor 70 miljoen euro te hoog ingeschat. De laatste optie houdt dan wel een vermindering in van het

¹⁷ Vlaams boek van opmerkingen 2001 - Stuk 36 (2001-2002) - Nr. 1, p. 53-54.

gewone investeringsvermogen van het VWF, wat wellicht niet de bedoeling is.

III.3. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)

Herplaatsingsfonds

De begroting van het Herplaatsingsfonds voorziet niet voldoende middelen om de in 2002 aangegane en nog openstaande engagementen volledig uit te betalen, en biedt aldus ook geen ruimte om nieuwe dossiers die zich in 2003 zullen aandienen, te financieren.

In concreto werd in 2002 6.702.177 euro vastgelegd. Tot op heden werd hiervan 3.762.935 euro effectief betaald. In nog drie dossiers wordt de betaling van het eerste voorschot voorbereid om ook nog dit jaar een totaalbedrag van 240.181,19 euro te kunnen uitkeren. De openstaande verbintenissen zullen dus ergens tussen 2.939.242 euro en 2.699.060,81 euro belopen. De huidige begroting 2003 raamt slechts een totaalontvangst van 2.507.000 euro.

Met betrekking tot de voorgestelde begroting wordt verder op het volgende gewezen:

1. De terug te vorderen bedragen worden op 7.000 euro geraamd. De eerste drie dossiers in 2001 gaven reeds aanleiding tot een terugvordering van 15.052 euro. Vermits er in 2002 merkelijk meer en omvangrijkere dossiers werden behandeld, lijkt een terugvordering van 7.000 euro een te lage raming.
2. Gelet op het beperkt aantal dossiers, en aldus ook het beperkt aantal betalingen die volgens een eerder langgerekte procedure verlopen, kan het over te dragen overschot van 2002 momenteel reeds vrij realistisch worden ingeschat.

IV. Algemene toelichting

De overgang van het begrotingssaldo naar het HRF-saldo

Inzake de berekening van bovenvermelde overgang worden de onderliggende componenten vervat in de tabel van de HRF-toets niet verantwoord in de algemene toelichting. Tevens kan aan de hand van de begroting van de VOI's en de DAB's het Rekenhof het bedrag "uitgaven op saldi VOI's en DAB's" in bovenvermelde tabel niet reconstrueren.

BIJLAGE - FORMELE OPMERKINGEN

1. Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003

1.1. Corpus

Artikelen 1 en 3

De totalen van de ontvangsten vermeld in beide artikelen (respectievelijk 114.181 in duizenden euro en 7.624.615 in duizenden euro) verschillen met de totalen die blijken uit de middelentabel (respectievelijk 114.431 in duizenden euro en 7.624.365 in duizenden euro).

1.2. Tabel

OA 39, PR 20 Diverse ontvangsten

Artikel 38.40 Terugstortingen - VZW EPON - 2.975 in duizenden euro - algemene ontvangsten

De tekst van de verantwoording is niet verenigbaar met een terug te storten bedrag door EPON van 2.975.000 euro.

2. Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003

2.1. Corpus van het ontwerp

Artikel 37

Het tweede lid is overbodig daar een begrotingsartikel hoe dan ook slechts voor één jaar geldt.

Artikelen 42 en 43, 139 tot 150

Teneinde de controlemogelijkheden a posteriori te optimaliseren verdient het aanbeveling in die bepalingen, waarin een machtiging wordt gevraagd voor een debetstand op een orde- of thesaurierekening al dan niet gecombineerd met een debetstand op een financiële rekening, voor de betreffende orde- of thesaurierekeningen en financiële rekeningen ook het nummer te vermelden.

2.2. Krediettabel

OA 54, PR 10 Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid

Een groot deel van de basisallocaties op programma 54.10 krijgen ten onrechte code 01 - uitgaven met betrekking tot de werkingskosten van de organen en diensten van de Vlaamse Gemeenschap - als littera. Voor uitgaven met betrekking tot landbouwworming moet dit code 02 zijn, voor de overige code 03. De artikelen 1 tot 4 en artikel 6 van het corpus dienen dienovereenkomstig te worden aangepast.

OA 71, PR 40 Strategisch en beleidsgericht onderzoek

BA 31.61 Subsidies aan wetenschappelijk en technisch onderzoek met landbouwkundig doel - 10.540 in duizenden euro GVK en 7.300 in duizenden euro GOK

Aangezien via dit artikel facultatieve subsidies worden uitbetaald, dient deze basisallocatie te worden opgenomen in artikel 14 van het uitga-vendecreet.

Deze middelen worden als dotatie ingeschreven in de begroting van het IWT-Vlaanderen. Uit de tekstomschrijving van de basisallocatie dient te blijken dat dit een dotatie aan het IWT-Vlaanderen is.

OA 71, PR 40 Strategisch en beleidsgericht onderzoek

BA 33.01 Subsidies aan de VZW IMEC - 34.380 in duizenden euro NGK

Volgens de beslissing van de Vlaamse regering van 28 juni 2002 betreffende de beheersovereenkomst 2002-2006 met het Interuniversitair Micro-elektronica Centrum (IMEC) bedraagt de toelage voor 2003 volgens het maximaal scenario 33.820.000 euro. Het op onderhavige basisallocatie 33.01 ingeschreven krediet ligt echter 560.000 euro hoger.

OA 71, PR 40 Strategisch en beleidsgericht onderzoek

BA 41.03 Dotatie aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) - 26.616 in duizenden euro NGK

Volgens het financieel plan 2001-2005 bij de beheersovereenkomst 2001-2005 met VITO bedraagt de toelage voor 2003 in 25.649 duizenden euro. Het op onderhavige basisallocatie ingeschreven krediet ligt echter 967 in duizenden euro hoger.

2.3. ESR-Classificatie

2.3.1. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)

NV Zeekanaal en Watergebonden Grondbeheer Vlaanderen

Het Vlaams Gewest kende aan deze NV een terugvorderbaar voorschot toe van 849.000 euro ter compensatie van de gedeerde ontvangsten uit watervangen afkomstig van de Haven van Brussel. In de begroting van deze instelling is deze geraamde ontvangst ingeschreven met ESR 46.1 (Inkomensoverdracht binnen de sector overheid). Een ESR-code uit de klasse 9 (Overheidsschuld) lijkt voor een terugvorderbaar voorschot meer aangewezen.

3. Toelichtingen

3.1. Algemene uitgavenbegroting

OA 41, PR 10 Algemeen Welzijnsbeleid

BA 33.06 Subsidies voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van activiteiten inzake kinderrechten - 707 in duizenden euro NGK

Er dient te worden verduidelijkt dat de centrale coaching, waarvan sprake in de voorlaatste alinea van de toelichting bij basisallocatie 33.06, wordt gesubsidieerd vanuit de basisallocatie 34.24 van een ander programma, met name programma 41.70 "Maatschappelijk Welzijn".

OA 41, PR 70 Maatschappelijk Welzijn

BA 12.03 Begeleidende maatregelen bij het inburgeringsbeleid (pro memorie)

In de toelichting per basisallocatie wordt inzake deze basisallocatie gesteld dat het een "nieuwe provisionele basisallocatie" is voor ondersteunende maatregelen bij de uitvoering van het inburgeringsbeleid voor vorming, innovatie, ondersteuning, ontwikkeling en evaluatie. Op betrokken basisallocatie, die overigens zelf zal worden gespijst vanuit basisallocatie 34.02 van het programma 41.70 (herallocatie in 2003), werden geen (provisionele) kredieten ingeschreven die zullen worden overgeschreven naar andere basisallocaties. In de toelichting wordt ook niet aangegeven dat zulks de bedoeling zou zijn. Het gebruik van de voormelde term aangaande een basisallocatie vergt derhalve nadere toelichting.

OA 41, PR 70 Maatschappelijk Welzijn**BA 34.01 Subsidies voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van activiteiten voor de integratie van etnisch-culturele minderheden - 10.759 in duizenden euro NGK**

In de laatste alinea van de deelrubriek "Erkennen" van rubriek c van het eerste hoofdstuk van deel 2 wordt gesteld dat de werking van het Forum van organisaties van etnisch-culturele minderheden zal worden versterkt van 1,5 naar 5 VTE-personeelsleden. In de toelichting per basisallocatie wordt in de laatste alinea vermeld dat het Forum wordt uitgebreid met 1,5 personeelslid. Hiervoor werd 70.000 euro ingeschreven. Derhalve bestaat er onduidelijkheid over bedoelde uitbreiding en de mate waarin zij wordt gesubsidieerd.

OA 42, PR 20 Sociaal-medisch beleid**BA 45.03 Dotatie aan het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid - Louis Pasteur - 940 in duizenden euro NGK**

In de tabel betreffende de strategische doelstelling 1 "De efficiëntie, de effectiviteit en de kwaliteit van het aanbod in de gezondheidszorg verhogen" opgenomen in hoofdstuk 1 van deel 2, dient te worden vermeld dat de laatste operationele doelstelling mede wordt bereikt via basisallocatie 45.03 "WIV-Louis Pasteur" i.p.v. 45.01. Een correctie van aanduiding van betrokken basisallocatie dringt zich op.

OA 45, PR 10 Jeugd en Sport**BA 45.10 Jeugd en Sport - 4.132 in duizenden euro GOK**

In het cijfermatig overzicht vermeld in deel 1 "Evolutie van de kredieten" dient, voor wat de GOK betreft, hetzelfde bedrag te worden vermeld als in de tabel, met name 4.132 in duizenden euro in plaats van 4.082 in duizenden euro.

OA 51, PR 40 Buitenlandse handel en exportbevordering**BA 51.01 Ter beschikking stellen van Vlaamse uitrustinggoederen, met het oog op de exportbevordering aan landen of regio's aangeduid door de Vlaamse regering - 4.566 in duizenden euro GVK en 2.539 in duizenden euro GOK**

De toelichting vermeldt een bedrag van 3.000.000 euro, daar waar de krediettabel slechts 2.539.000 euro GOK weergeeft.

3.2. Begrotingen van de instellingen van openbaar nut (ION)**Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (FFEB)**

In de toelichting bij de begroting 2003 van het FFEB is er weliswaar nadere uitleg verstrekt over de vastleggingskredieten, maar enige verduidelijking omtrent de ordonnanceringskredieten ontbreekt.